

КОВТЮХ МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ

Серед видатних діячів української цивільної авіації значне місце займає людина, яка все своє життя присвятила авіації, тривалий час очолювала Українське управління цивільної авіації – Заслужений пілот СРСР, кандидат технічних наук Ковтюх Микола Григорович.

Народився Микола Григорович у 1922 р., вже у дитинстві захоплювався авіацією та мріяв про небо. Після закінчення десятирічної школи у м. Узинськ він поступає до Другого військового авіаційно-технічного училища м. Ленінграда, яке закінчив у 1941 р. Навчався хлопець завзято, все його цікавило, все хотів знати. Отримав спеціальність авіаційного техника. Мріяв швидше перейти до безпосередніх польотів. Але тільки він закінчив навчання, як почалася війна. Отримує призначення до діючої армії на Південно-Західний фронт механіком авіаційно-винищувального полку. Сумлінно виконує всі доручення, але не перестає мріяти про власні польоти. Нарешті добивається направлення на навчання до школи пілотів у м. Сел'яни (Азербайджан) [4, с.146]. Швидко опанує льотну професію, намагаючись скоріше потрапити на фронт. Та його направляють пілотом цивільної авіації для виконання спеціальних оперативних перевезень у різні регіони країни. Через деякий час Микола Григорович закінчує ще одні льотні курси у навчально-тренувальному загоні повітряних сил в Узбекистані і нарешті стає пілотом Першого Українського фронту [4, с.147]. У складі авіаційного полку бере участь у численних військових операціях. Велику перемогу зустрічає у Німеччині.

На фронтах війни Ковтюх М.Г. перебував з червня 1941 р. до 9 травня 1945 р. За цей час здійснив 184 бойових вильотів, мав багато жорстоких поєдинків з ворогом у повітрі, нагороджений багатьма орденами та медалями [4, с.147].

Після війни Ковтюх М.Г. продовжує службу в Центральній групі військ у Дрездені, а згодом – в австрійській групі військ. Далі Микола Григорович направляється до Чимкентського загону спеціального призначення ЦПФ, закінчує школу вищої льотної підготовки. Спочатку літає другим пілотом, згодом стає командиром корабля в транспортному авіаційному загоні цивільного повітряного флоту в м. Алма-Ата. Починав свою льотну кар'єру з літака Лі-2 [5, с.111]. Дуже швидко професійні якості та здібності пілота відмічає керівництво галуззі й Ковтюха М.Г. переводять на роботу до Харкова.

Починається «український» період його діяльності. Спочатку він – командир корабля, потім – пілот-інструктор. Микола Григорович все своє життя постійно вчився. В ці роки він поступає до Харківського державного університету, але паралельно навчається й у Ленінградському Вищому авіаційному училищі, яке закінчив на «відмінно». Ковтюха М.Г. призначають заступником начальника Українського управління цивільної авіації, а трохи згодом – його начальником [4, с.149].

Ковтюх М.Г. очолював Українське управління цивільної авіації з 1960 до 1970 років. Це був період бурхливого розвитку цивільної авіації в країні. Перед працівниками галузі повстало завдання підвищення ефективності виробництва, переведення господарства з екстенсивних на інтенсивні методи господарювання, засновані на досягненнях науково-технічного прогресу. Починається технічне переоснащення авіаційної галузі. Це дало можливість повністю оновити повітряний транспорт. На авіалінії виходять нові літаки Ту-134, АН-24, Як-40, Іл.-62, Ту-154, гелікоптери Мі-2, Мі-6, М-8, Ка-26.

В ці напружені часи розкриваються організаційні здібності Миколи Григоровича, який вмів та ефективно керує галуззю. В Україні починається бурхливе будівництво аеровокзалів у аеропортах обласних центрів, ангарів, зльотно-пасадочних смуг тощо. Тільки місцеві авіалінії отримали більше 220 нових аеровокзалів, серед них, зокрема, аеровокзали у аеропортах Луганська, Сімферополя, Херсона, Львова, Одеси та ін.[3, с.115]. Споруджуються основні повітряні ворота Києва – аеропорт Бориспіль. Колектив Бориспільського авіазагону першим в Україні освоює реактивну авіаційну техніку і успішно її експлуатує. За значні особисті досягнення Ковтюх М.Г. у 1966 р. отримує звання «Заслужений пілот СРСР» [2, с.348].

Микола Григорович Ковтюх велику увагу приділяв питанням розвитку науки та техніки, розуміючи, що без цього неможливий науково-технічний прогрес галузі. Це спонукало його особисто зайнятися науковими дослідженнями. Він починає працювати над науковою темою, стає

аспірантом при Академії цивільної авіації, яку закінчив у 1960 р. А у 1969 р. Ковтюх М.Г. успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: «Использование реверса тяги двигателей на предпосадочном снижении для улучшения посадочных характеристик самолетов с ТРД» і став кандидатом технічних наук [3, с.402]. Він ґрунтовно вивчає проблеми безпеки польотів, економіку цивільної авіації, подає конкретні, ефективні рекомендації для поліпшення експлуатації повітряних суден. Ковтюх М.Г. має три авторських свідоцтва, більше 30 його раціоналізаторських пропозицій було запроваджено у цивільну авіацію [3, с.402]. Завдяки трудовим зусиллям українських авіаторів під керівництвом Ковтюха М.Г. Українське управління цивільної авіації стає одним з провідних у країні.

М.Г.Ковтюха призначають начальником Головної інспекції Міністерства цивільної авіації, заступником міністра, членом колегії міністерства. Багато сил та здоров'я було вкладено ним у справи авіації. На всіх посадах він повністю віддавав себе інтересам справи, сприяв подальшому розвитку цивільної авіації.

Через деякий час Ковтюх М.Г. повертається з Москви до Києва, спочатку працює у Держплані України головним спеціалістом, потім заступником голови Держкомітету професійної освіти. Але любов до авіації залишалася, хотілося повернутися до улюбленої справи. І Микола Григорович приймає пропозицію працювати викладачем у Київському інституті цивільної авіації. Знадобились його глибокі знання з проблем безпеки польотів і підготовки висококваліфікованих авіаційних фахівців.

Микола Григорович Ковтюх стає доцентом кафедри безпеки польотів. Він успішно поєднує педагогічну, науково-методичну та виховну роботу. Читає курси «Вдосконалення підготовки спеціалістів льотного складу» та «Теорія та практика забезпечення безпеки польотів». Він написав більше 40 наукових праць, три навчальних посібники [3, с. 402]. Всі свої знання та досвід Микола Григорович передавав молоді, яку дуже любив та поважав.

Ковтюх М.Г. пройшов довгий трудовий шлях у авіації – від авіаційного механіка до заступника міністра – начальника Головної інспекції цивільної авіації. На усіх ділянках праці до останнього дня свого життя Микола Григорович віддавав людям всі свої вміння, своє гаряче серце та любов до авіації. Заслужений пілот СРСР Ковтюх М.Г. нагороджений 22 урядовими нагородами, з них 6 – ордени. Нагороджений 2 золотими та 1 срібною медалями ВДНГ СРСР, Почесною грамотою Казахстану.

Список використаної літератури

1. Горяшко А.М.Гражданская авиация Украины. – К.: Техника, 1982. – 144 с.
2. История гражданской авиации СССР. Научно-популярный очерк. – М.: Воздушный транспорт, 1983. – 376 с.
3. Киевский институт инженеров гражданской авиации (1933 – 1993): Очерк истории. – К.: Издательство КМУГА, 1994. – 578 с.
4. Лазаренко А. Світло у вікнах. – К.: Літопис ХХ, 2000, ч.1. – 254 с.
5. Ляховецкий М.Б., Пузынин Р.Г. Крылья республики. – К.: Техника, 1973. – 176 с.